

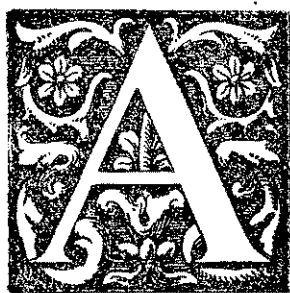
REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA REUS

ANY I.

1.er DE SETEMBRE DE 1920

NUM 15.

DE L'ACCIÓ CULTURAL DELS MUNICIPIS

ARRIBEN a les nostres mans cinc llibres, publicats pel Ajuntament de Barcelona, quins títols són: *Escola graduada de nenes de Vallcarca, Grup escolar Baixeras, Les construccions escolars de Barcelona, Banyes de mar per als alumnes de les Escoles de Barcelona, i Institucions d'ensenyament tècnic primari*. Tots ells constitueixen una mostra, que posa en evidència la intensa acció cultural que l'Ajuntament barceloní ha vingut realitzant de l'any 1917 ençà, preocupant-se, no solament de proporcionar noves i útils ensenyances als ciutadans, sinó també de la salut dels infants que concorren a les escoles oficials, buscant-los-hi edificis confortables i subjectant-los a aquelles pràctiques higièniques que la ciència aconsella per a vigoritzar els organismes empobrits per manca d'aire pur i de sol. Però el darrer d'aquests llibres, el que parla de les *Institucions d'ensenyament tècnic primari*, té, per als habituals llegidors de la REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA, un especialíssim interès, ja que del problema de l'ensenyança tècnica dels oficis ens hem ocupat més d'una vegada en aquestes planes, conside-

rant-lo com de solució urgent, si es vol aturar la devallada, ja iniciada malauradament, en el nivell de coneixements i habilitats dels fadrins de totes les arts i de tots el oficis. Bé valdrà, doncs, la pena, que dediquem quatre paraules de comentari a aquest interessantíssim llibre de l'Ajuntament de Barcelona.

L'ensenyança tècnica professional exigeix, tant per la seva instauració com pel seu desenrotllament, grandíssimes despeses quins interessos, més que remuneradors, cobra a la llarga la economia nacional. Per aquesta condició de cosa cara i per la transcendència social que té el millorament tècnic dels obrers i l'aixecament del seu nivell de cultura general fins a fer-los ciutadans dignes i conscients, la implantació de les ensenyances tècniques ha d'anar a càrrec de l'Estat, de les Diputacions i dels Municipis, i aquestes i totes les altres corporacions oficials, han de cuidar del seu sosteniment i han de fomentar totes les iniciatives particulars o d'entitats que, en aquest sentit, es presentin, donant-los-hi caliu y cuidant d'elles amb exquisit carinyo.

Així ho han entès i practicat sempre els governs de tots els països, menys els d'Espanya, on, en matèria d'ensenyança tècnica, no hem sortit encara de les beceroles. Perquè és cert que l'Estat espanyol sosté algunes ensenyances tècniques d'ordre supe-

rior com són les Escoles d'Enginyers i les d'Arquitectura, i fins ha fet alguna temptativa en l'ordre secundari, creant les nomenades, pomposament, Escoles de Indústries i Arts industrials. Però ni aquelles, momificades com estan, responen als coneixements científics i a les necessitats de la indústria i de la construcció en els moments presents, ni aquestes han servit per a formar aprenents aptes, ni per a millorar un brí la capacitat científica i l'habilitat manual dels fadrins. I si això ha fet l'Estat en lo que atany als graus superior i mitjà de l'ensenyança tècnica professional, menys ha fet encara en el grau primari, en el qual, no sols no ha fet res, sinó que ni tampoc intenta fer, puig una partida de 100.000 pesetes que les Corts votàren i que figurava en el presupost de l'any econòmic de 1920-21 per a la fundació d'una escola d'aprenentatge, el ministre d'Instrucció Pública, per raó d'economies, acaba d'esborrar-la d'un cop de ploma, com a cosa inútil, amb el R. D. del dia sis del mes d'Agost darrer.

Sortosament, a Catalunya, la Mancomunitat s'ha percatat, tot justament acabada la seva constitució, de la trascendencia immensa del ensenyament tècnic i ha començat a desenrotllar, dintre d'aqueix camp, una actuació intensa i amplíssima que comprèn, des dels estudis superiors de la Universitat Industrial, fins als elementaris de l'Escola elemental del treball i els de les escoles de indústries i de comerç que està projectat establir en diferents ciutats catalanes. Actuació, quina mateixa intensitat i amplitut, sigui potser un perill per a l'eficàcia dels seus resultats, perquè no és possible que un organisme únic pugui acuradament atendre a tantes i tan variades manifestacions del seu funcionalisme, sense caure en el defecte que assenyala l'adagi per tot aquell que vol abarcar molt. I per això nosaltres, com el llibre que anem comentant, pensem que «una prèvia intel·ligència entre l'Estat, la Mancomunitat, la Província i la Ciutat, en çò que en podríem dir política d'ensenyament, hauria pogut deixar a la Mancomunitat la cura de formacions superiors i d'alts estudis que completessin l'acció de l'Estat relativa a aquestes atencions, formació d'ordre més general i interès referit a tota la nació, deixant per a la província, les formacions de graus mitjos, d'interès més local i referit a les especials circumstàncies de les indústries i el comerç

propis de les comarques, i, finalment, l'elemental per a les ciutats i les viles, d'acord amb les peculiars característiques de llurs indústries i barriades».

Donant per establerta aquesta intel·ligència entre l'Estat, la Mancomunitat, la Província i la Ciutat, el llibre de l'Ajuntament barceloní es proposa la resolució del problema de l'ensenyament tècnic primari que és, en virtut de la intel·ligència aquella, el grau que es deixa a l'acció dels ajuntaments. A l'efecte, a més a més del veritable aprenentatge que l'esmentat llibre suposa començar quan l'aprenent s'inicia en les disciplines propies d'un ofici determinat, considera el període del pre-aprenentatge, que agafa els anys transcorreguts, o que haurien de transcórrer, des del moment en que el noi deixa l'escola primària, fins que ingressa al taller. Anys que les necessitats cada dia més apremiants del viure modern i la ignorància dels pares, fan que no existeixin en realitat, o que, si existeixen, siguin anys perduts, quan podrien i haurien d'aprofitar-se per a afermar en el noi les habituds d'ordre i de treball adquirides a l'escola; per a donar, als nois, aquell conjunt de coneixements generals i teòrics que constitueixen una base seriosa per al futur ensenyament professional, i per a habitar els nois a saber servir-se destrement de les mans i a saber veure amb els ulls, mitjansant una sèrie d'operacions elementals comuns a diferents oficis, fent-los, d'aquesta manera, estimar el treball manual i estimulànt-los-hi l'esperit per a que, amb coneixement de causa, puguin i sàpiguen escurrir encertadament la seva professió futura.

Les formes o maneres a assajar per al pre-aprenentatge, són, segons el llibre que ens ocupa: a) el pre-aprenentatge com a prolongació de l'escola primària, en un o dos cursos que seguissin als darrers graus d'aquella o es confonguessin amb ells; b) el pre-aprenentatge fós amb l'educació primària, augmentant en aquesta l'escassa importància concedida ordinàriament als treballs manuals, al dibuix i als hàbits d'ordre i de mètode; c) en obradors independents de l'escola primària, en els quals, demés s'hi donessin classes teòriques i la de dibuix; d) en un curs de vespre preparatori en escoles complementaries. Però cap d'aquestes formes, la darrera de les quals rebutja el llibre, pot un ajuntament posar en marxa, puig al passar, no fa pas molts anys, l'ensenyança primària a l'Estat, tota la in-

tervenció del municipi en la mateixa, quedà reduïda a proporcionar locals per a la instal·lació de les escoles i a donar habitació als mestres o pagar-los-hi una gratificació equivalent al preu del lloguer del pis. Fins l'acció inspectora que 'ls ajuntaments, amb la intervenció de les juntes locals d'ensenyança, exercien, ha quedat anulada amb la creació del còs d'inspectors oficials d'escoles.

Impossibilitat, doncs, el municipi de solucionar el punt concret del pre-aprenentatge, l'Ajuntament de Barcelona, mentre estudia i es prepara per al dia en que el regiment de les escoles primàries pugui tornar a caure sota l'acció dels municipis, se'n va de dret a la qüestió de l'aprenentatge, i després d'una minuciosa resenya de tot quant en aquesta matèria s'ha fet a l'estranger, assenyalant, en el seu llibre, les duges tendències o mètodes que 'ls homes d'estudi han formulat per a resoldre el problema de l'ensenyament tècnic dels aprenents i que es coneixen amb els noms de *tallers-escoles* i *escoles-tallers*. I de la comparació de l'una amb l'altra tendència, dedueix que, si les escoles-tallers ens donen una major garantia de formació general i tècnica, l'inconvenient econòmic que representa l'utilitzar arrere tallers per a les escoles i per als diferents oficis, fa que, en la pràctica, siguin els tallers patronals els destinats a la formació de la gran majoria dels aprenents dels oficis manuals i de la indústria. Per tot el qual, l'Ajuntament barceloní es decanta cap a una solució eclèctica, intermitja, creant escoles complementàries destinades a la formació intel·lectual necessària per al

ofici i la instrucció cívica i moral dels futurs operaris; es a dir, escoles que a la vegada que il·lustrin a l'alumne respecte de les dificultats i pràctiques del seu ofici, paralelament a l'educació manual que se li dona en el taller, contribueixin també a formar el seu esperit i el seu caràcter, convertint-lo en un bon ciutadà, coneixedor i cumplidor dels seus deures envers la societat, la patria i la família.

No és nostre intent, avui, fer obra de crítica i de discussió, sinó purament informativa. Així, doncs, afegint que 'l llibre de que venim parlant, s'ocupa també de coses tan interessants com el plà d'ensenyaments que s'han de donar en les escoles complementàries i la metodologia general en l'ensenyament complementari professional, tot el qual tal vegada comentarem altre dia, farem punt, recomanant a tothom que llegeixi el llibre de l'Ajuntament de Barcelona. Recomanant-ho, especialment als homes que dintre les associacions patronals i obreres tinguin un predicament efectiu, i als homes polítics de tots els colors. Als primers, per a que portin una franca i lleal col·laboració, en l'obra de l'ensenyament dels aprenents que 'l CENTRE DE LECTURA va a començar. I als segons, per a que, aixecant-se pel damunt de tota mira de partit, influeixin en el nostre Ajuntament a fi de que sàpiga enmirallar-se en la feina feta pel de Barcelona, feina aquí molt més planera, per quant, tal volta basti, per a portar-la a terme, que la Corporació municipal ajudi desinteressada i eficaçment a l'acció iniciada pel nostre benemèrit CENTRE.

A. PORTA PALLISÉ.

